

Renziho referendum

Pravda; 243/2016; 19/10/2016; s.: 31; Patrizia Prando Šušová ; Zaradenie: názory

Patrizia Prando Šušová

politologička, **Univerzita Mateja Bela**

Keď sa pred vyše dvoma rokmi ujal Matteo Renzi v Taliansku funkcie premiéra, sľuboval obyvateľom Apeninského polostrova veľké zmeny – a to najmä v oblasti školstva, zdravotníctva, justície, ako aj v oblasti tzv. malej i veľkej politiky. Už vtedy sa v jeho Demokratickej strane začínali na tieto idey objavovať rôzne, neraz i negatívne reakcie.

Politológovia a médiá však prvotné negatívne hlasy proti Renzimu dávali do súvisu s vnútrostraníckymi bojmi, rozpormi medzi "starými" a "mladými" ľavičiarimi či s ideologickými trenicami pre vstup strany do vlády s konzervatívami Angelina Alfana. Vtedajšiemu florentskému primátorovi však dalo definitívne zelenú jeho víťazstvo v straníckych primárkach. Z naznačených myšlienok sa v korigovanej forme dostali aj do programového vyhlásenia novej exekutívy a z ideí sa zrazu stal vládny reformný program.

Čerešničkou na torte, a teda aj najväčším úspechom premiéra a jeho vlády mali byť tzv. politické či ústavné reformy. Zmeny si chcel nechať odobriť občanmi v plebiscite. Renzi sa nádejal, že s pomocou ústavných právnikov, renomovaných politológov, s vybranými spriatelенými médiami a marketingovými agentúrami sa mu podarí o správnosti svojich krokov presvedčiť nielen svojich voličov, ale aj väčšinu Talianov. No zdá sa, že práve tu sa prerátal... Bežný občan totiž ani len netuší o zmysle či potrebe ústavných zmien a už vôbec nie o konkrétnych krokoch, akými prostriedkami to dosiahnuť. Niet preto divu, že občan si plebiscit vysvetlil po svojom – podporujem Renziho, v referende zahlasujem "za", nepodporujem Renziho, zahlasujem "proti".

Táto jednoduchá rovnica bude zrejme platiť až dovtedy, kým sa premiérovi nepodarí presvedčiť obyvateľov Talianska o tom, že reformami mu ide naozaj o systémové a zmysluplné zmeny pre dobro krajiny, a nie o uzurpovanie si politickej moci, ako to tvrdí opozícia. Niet divu, že antipolitický a euroskeptický Beppe Grillo, expremiér Silvio Berlusconi s podlomeným zdravím či xenofóbny ligista Matteo Salvini využívajú každú príležitosť, aby to ich rivalovi v referende nevyšlo.

Súčasný parlament mal a to aj na základe Renziho sľubov z minulosti – pripraviť nový volebný zákon. Parlamentná väčšina síce odhlasovala zákon Italicum, ako sa však dalo predpokladať, ten bol opäť šitý na mieru dnešnej garnitúre. A okrem toho sa provládni zákonodarcovia pustili do ústavných zmien...

Jeden "reformný" príklad za všetky. Prijatím navrhovaných zmien by sa napríklad zrušilo doterajšie jasné chápanie dvojkomorovosti. Je síce pravda, že by sa znížil počet senátorov z 315 na 100, čo premiér s obľubou vyzdvihuje, no veľmi zahmlený už zostáva ich výber a kompetencie. Senátori by už totiž neboli volení, ale nominovaní z osôb lokálnej politiky a päť by vybral prezident republiky. Paradoxne by sa však nezredukoval počet poslancov v ďalšej komore, ktorej počet dosahuje až 630! Zvýšili by sa tiež právomoci vlády a premiéra, určité terajšie regionálne kompetencie by sa centralizovali atď.

Renzi stavil na víťazstvo v referende prakticky celý svoj kredit. Ak bude neúspešné, údajne mieni odstúpiť. Takéto vyjadrenia však vôbec nemožno považovať za isté, keďže v poslednom čase sa podobným výrokom vyhýba. Pretože v krajine sa už dlhšie aktivizuje výbor Nie referendu!, premiér rozpútal vo verejnoprávnych médiách, na sociálnych sieťach či medzi krajanmi v zahraničí obrovskú kampaň pod názvom Stačí jedno áno. Na to, aby mu to "áno" dali, musí presvedčať Talianov najbližší mesiac a pol. Marketingové agentúry už pracujú na plné obrátky.